

**Základní škola a mateřská škola Plzeň - Božkov,
Vřesinská 17, příspěvková organizace**

Vřesinská 17
Plzeň
326 00

Preventivní program

ŠMP: Mgr. Jiřina Říhová

PREVENTIVNÍ PROGRAM

školní rok 2021/2022

ZÁKLADNÍ ÚDAJE

Název a adresa školy, pro kterou platí tento MPP	ZŠ a MŠ Plzeň - Božkov, Plzeň, Vřesinská 17, příspěvková organizace
Jméno a příjmení ředitele	Mgr. Bc. Hana Stýblová
Telefon na ředitele	378 027 020
E-mail na ředitele	styblovaha@zsbozkov.plzen-edu.cz

Jméno a příjmení školního metodika prevence	Mgr. Jiřina Říhová
Telefon	378 027 022
E-mail	rihovaji@zsbozkov.plzen-edu.cz

Jméno a příjmení výchovného poradce	Mgr. Lucie Vancová
Telefon	378 027 022
E-mail	styblovaha@zsbozkov.plzen-edu.cz

	Počet tříd	Počet žáků
ZŠ - I. stupeň	5	116

Použité zkratky:

PP -Preventivní program
SPJ - Sociálně patologické jevy
NNO - Nestátní neziskové organizace
ŠMP - Školní metodik prevence
ŠPP - Školní poradenské pracoviště
VP - výchovný poradce

A. ZMAPOVÁNÍ SITUACE VE ŠKOLE PRO STANOVENÍ CÍLŮ PP

VSTUPNÍ INFORMACE

1. Charakteristika školy

ZŠ a MŠ Plzeň - Božkov, Plzeň, Vřesinská 17, příspěvková organizace je škola neúplná.

ZŠ ve školním roce 2021/2022 navštěvuje 116 žáků rozdělených do pěti tříd I. stupně.

Škola má 4 oddělení školní družiny, do kterých je zařazeno 101 žáků.

V zájmových útvarech ve škole i mimo školu je zapojeno asi 71 % žáků, do nepovinných předmětů je přihlášeno 49% žáků školy. Vzhledem k letošní epidemiologické situaci není jisté, zda a kdy budou tyto aktivity probíhat.

2. Informace od pedagogů

Ve škole je malé procento dětí pocházející z málo podnětného rodinného prostředí. Přesto se stává, že si rodiče na vlastní dítě nachází stále méně času a nevěnují mu náležitou péči. V některých rodinách chybí jasně stanovené mantinely v chování dětí, ze strany rodičů chybí jejich důsledná kontrola. To následně vede k tomu, že žáci nerespektují pravidla slušného chování. Některé děti si s sebou do školy přinášejí nevhodné způsoby komunikace.

Problémem jsou vztahy mezi dětmi, nesnášenlivost mezi žáky, vulgární vyjadřování.

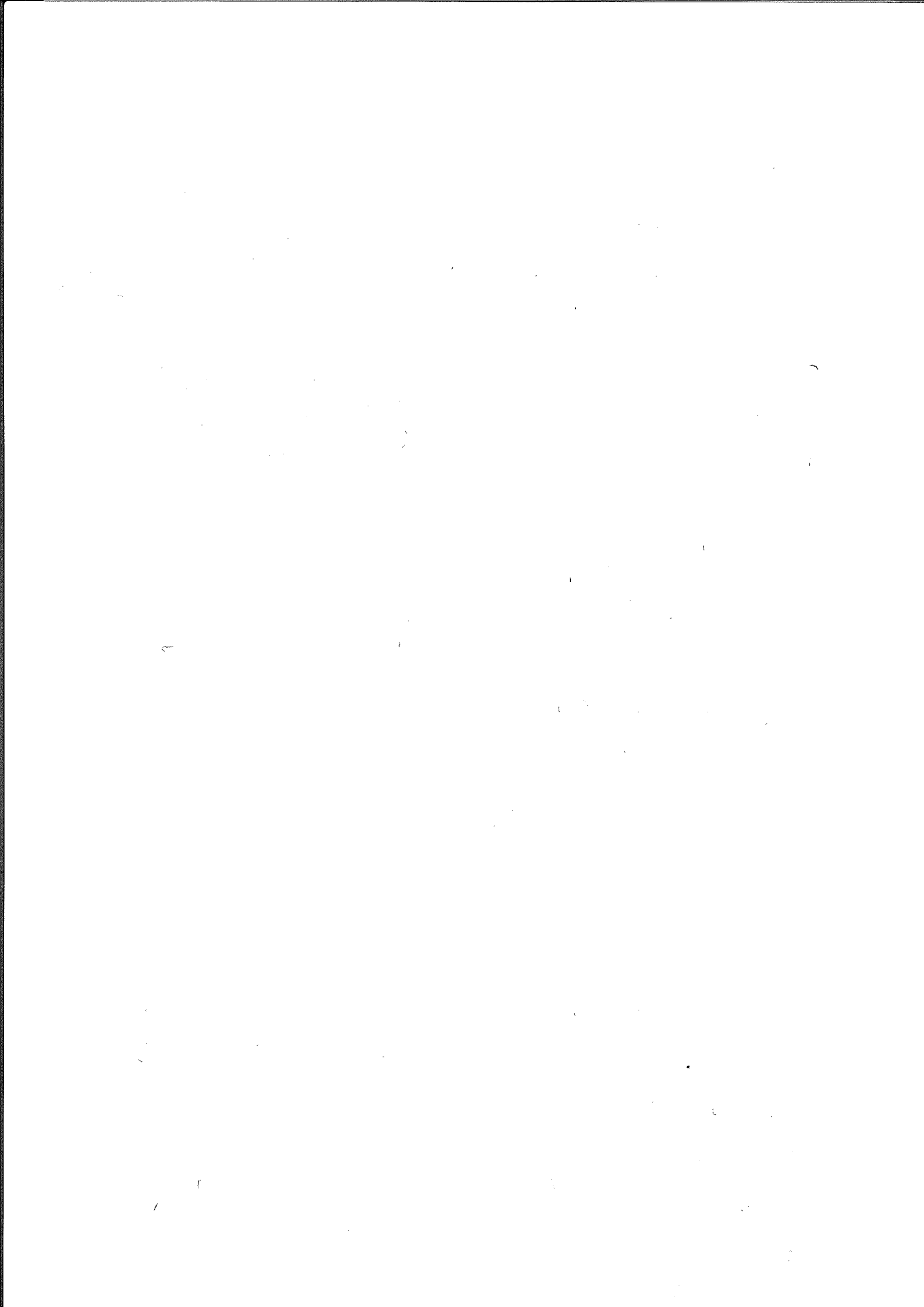
Problémy se zneužíváním legálních drog (kouření a alkohol) jsme zatím na 1. stupni nemuseli řešit, ale není vyloučeno experimentování mimo školu. Samotní rodiče jsou v tomto směru bohužel špatným příkladem pro své děti a v kouření je pasivně podporují.

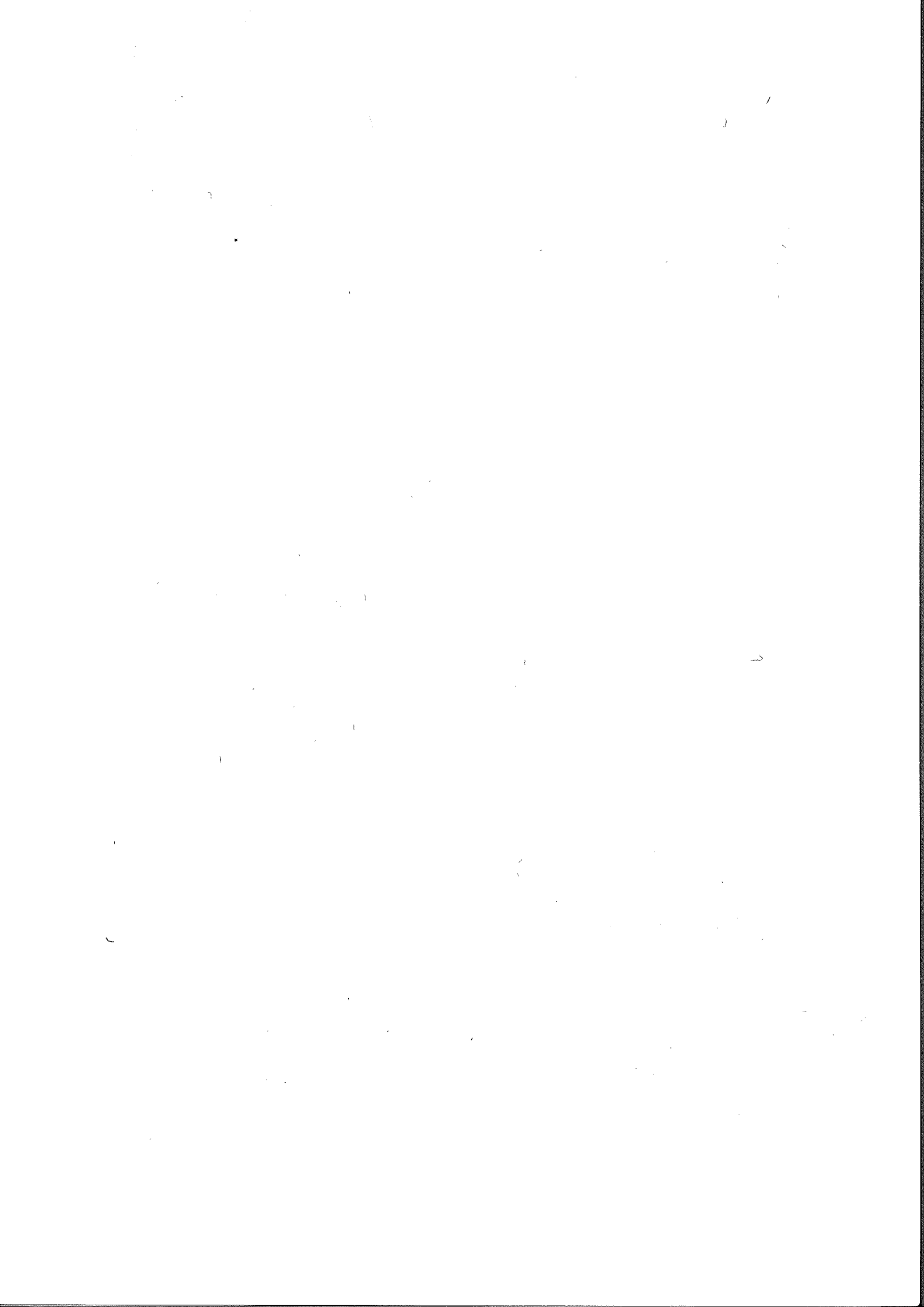
Zneužívání nelegálních drog není v naší škole mezi dětmi rozšířeno.

Navrhovaná řešení

- zajištění stálé přítomnosti pedagoga (dohledy)
- zapojení rodičů při řešení vzniklých problémů žáků
- aktivity v rámci třídnických hodin zabývající se specifickou primární prevencí
- zapojení dětí do zájmových kroužků
- zařazení zážitkových kurzů pro třídy dle finančních možností školy (ŠvP, exkurze, výlety apod.)
- spolupráce všech pedagogů při monitorování chování i preventivním působení
- všimnout si a okamžitě řešit neobvyklé situace i v případě, že nejde o žáka z mé třídy

3. Hodnocení preventivní práce pedagogů ve školním roce 2020/2021

Důslednou a včasnou spoluprací s rodinou se podařilo minimalizovat výskyt negativních jevů

- záškoláctví se vzhledem k počtu a věku žáků naší školy podařilo zcela eliminovat
- práci TU lze hodnotit jako velmi dobrou
- všechny třídy si vytvořily svá třídní pravidla chování
- stále se objevuje občasná vulgarita mezi žáky
- díky systematickému výchovnému působení proti šikanování se daří podchytit nevhodné chování, které by mohlo vést k šikaně, v počátečních stadiu
- snížil se počet drobných školních krádeží a poškozování zařízení školy (kamerový systém, zamykání školy, dozor v šatnách)
- TU a ostatní pedagogové rodiče včas informovali o problémech jejich dětí
- díky nízkému počtu dětí a spolupráci všech pedagogů se daří u žáků naší školy včas odhalovat a rychle předcházet vzniku závažných problémů

Rezervy - možnosti podpory

- nadále velmi úzce spolupracovat se PPP
- v případě potřeby žádat o pomoc OSPOD či Policii ČR
- důsledně dodržovat školní řád a třídní pravidla chování
- zapojit se do školení v oblasti primární prevence

- obnova a doplnění stavebnic a her pro smysluplné trávení volného času
- využít nabízených preventivních programů pro děti

B. CÍLE VYPLÝVAJÍCÍ ZE ZMAPOVÁNÍ SITUACE

Hlavním cílem programu je omezit nebezpečí, které pro jedince i společnost představuje jakékoliv rizikové chování.

K tomu je nutné:

- prevence v oblasti zneužívání návykových látek, hráčství, vandalismu, záškoláctví, xenofobie, rasismu, šikany, kyberšikany a násilného chování
- výchova žáků ke zdravému životnímu stylu
- nadále nabízet žákům školy školní i mimoškolní kroužky a aktivity
- posilování komunikačních dovedností (nenásilné zvládnání konfliktů, odmítání návykových látek ...)
- výchova k respektu vůči ostatním a respektování odlišných názorů
- vést žáky k častějšímu zapojování do sportovních kroužků i mimo školu
- neustále vysvětlovat rodičům nutnost spolupráce školy a rodiny

C. PREVENTIVNÍ PROGRAM

I. PRÁCE PEDAGOGICKÉHO SBORU A VEDENÍ ŠKOLY

1. Přímá práce pedagogů a žáků

Škola zapracovává konkrétní témata prevence SPJ do vzdělávacího procesu (Školní vzdělávací program) a především do osobnostního a sociálního výcviku, který je nedílnou součástí výuky ve všech třídách školy i školní družiny.

Prevence je nejčastěji zařazována do následujících předmětů:

český jazyk, prvouka, přírodověda, vlastivěda, tělesná výchova

Škola dlouhodobě spolupracuje s psychologkou a speciální pedagožkou z Pedagogicko-psychologické poradny Plzeň - město, které na požádání poskytnou konzultaci k aktuálnímu problému. V případě potřeby škola zprostředkuje jejich pomoc rodičům.

Pokud se děti bojí svěřit se svým problémem dospělým osobám, mají k dispozici schránku důvěry.

Během celého školního roku třídní učitelky přizpůsobují témata třídnických hodin aktuálnímu dění ve třídě. Využívají je pro řešení aktuálních problémů nastolených samotnými dětmi.

Všichni vyučující dostatečně prostudovali aktuální pokyn k šikanování od MŠMT a budou se jím řídit. Vyučující byli seznámeni se školním plánem proti týranému nebo zneužívanému dítěti a s postupem při zjištění přítomnosti alkoholu nebo OPL ve škole.

2. Plán vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti prevence SPJ

Název a odborné zaměření vzdělávání	Počet hodin	Datum konání	Realizátor - organizace, odborník	Počet školených pedagogů
SPJ - aktuální problematika	dle potřeby	průběžně	dle nabídky	Všichni vyučující

3. Plán vzdělávání ŠMP v oblasti prevence SPJ

Název a odborné zaměření vzdělávání	Počet hodin	Datum konání	Realizátor - organizace, odborník
Setkání ŠMP	neurčeno	průběžně	PPP Plzeň
Problematika SPJ	neurčeno	průběžně	dle nabídky

4. Způsob spolupráce s ostatními pedagogy

Ve škole pracuje školní poradenské pracoviště ve složení:

Vedení školy: Mgr. et Bc. Hana Stýblová - ředitelka školy

Mgr. Jiřina Říhová - školní metodik prevence

Mgr. Lucie Vancová - zástupkyně statutárního orgánu, výchovná poradkyně

II. SPOLUPRÁCE ŠKOLY S RODIČI

1. Seznámení rodičů s činností ŠMP

Konzultační hodiny ŠMP pro žáky i rodiče - kdykoli dle dohody

Obsah poradenských služeb

- prevence a řešení SPJ, zejména šikany a jiných forem nevhodného a agresivního chování
- zneužívání návykových látek
- řešení dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací (násilí doma, sexuální a jiné zneužívání)

Je nutné

- důsledně informovat rodiče žáků o problematice kouření, alkoholu, drog a dalších SPJ
- při potvrzení podezření z užívání drog zajistit okamžité jednání s rodiči
- zajistit poradenství pro rodiče drogově i nedrogově závislých dětí
- informovat rodiče o zařízeních zabývajících se prevencí SPJ

2. Aktivity pro rodiče

Předání informačních tiskovin.

Pro nepatrný zájem rodičů o přednášky, besedy a setkání s odborníky nebudeme v letošním roce tyto aktivity nabízet.

3. Aktivity podporující spolupráci školy s rodiči - dle epidemické situace

Název aktivity	Datum konání	Vedoucí programu
Dýňový jarmark	říjen	ŠD
Den otevřených dveří	leden	ZŠ
Tříkrálová sbírka	leden	ZŠ
Den pro předškoláky	únor	ZŠ
Vánoční zastávka u školy	prosinec	ŠD
Velikonoční jarmark	duben	ŠD
Konzultační odpoledne	na vyžádání	ZŠ
Autoevaluační pohovory	2x ročně	ZŠ
Aktiv rodičů	2x ročně	ZŠ
Akce pro rodiče a děti	celoročně	ZŠ
Vystoupení žáků z kroužků kytar	příležitostně	Vedoucí kroužků
Vystoupení dramatického kroužku	červen	Vedoucí kroužku
Zahradní slavnost	květen - červen	ZŠ
Slavnostní předání vysvědčení žáků 5. třídy	červen	TU 5. tř.

III. PROGRAM PREVENTIVNÍCH AKTIVIT PRO ŽÁKY ŠKOLY

1. Seznámení žáků s činností ŠMP, možnostmi pomoci v PP

Školní metodik prevence - Mgr. Jiřina Říhová

Výchovná poradkyně - Mgr. Lucie Vancová

Konzultační hodiny pro žáky - dle potřeby

Poradenské služby

- agresivní a vulgární chování
- šikana a kyberšikana
- násilí ve škole i doma
- sexuální a jiné zneužívání
- projevy rasismu a xenofobie
- zneužívání návykových látek
- další problémy související se vzděláváním
- osobní problémy
- životní hodnoty
- životní styly

Organizace poskytující pomoc:

Krizové centrum pro děti a rodinu - Diakonie ČCE - středisko Západní Čechy
Prokopova 25, 301 00 Plzeň
tel. č. 377 223 221, 733 414 421
email: plus.zapad@diakonie.cz

Středisko výchovné péče, Karlovarská 459/67, 323 00 Plzeň 1
tel. č. 774 715 264, 774 734 254

Pedagogicko-psychologická poradna, Částkova 78, 326 00 Plzeň,
tel. č. 377 468 124

Policie ČR: OOP Plzeň-střed, Anglické nábř. 1778/7, 301 00 Plzeň 3
tel. č. 974 325 651

Městská policie: Perlová 3, Plzeň, 301 00
tel: 378 036 909

Linka bezpečí - služba pro děti, tel: 116 111

2. 1. Nespecifická a specifická prevence pro žáky ve výuce, která je součástí učebních osnov

1. třída

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Prvouka	Bezpečí při cestě do školy a ze školy, cizí osoby, prevence úrazů (beseda s policisty, videokazeta)	TU
Prvouka	Zásady vzájemné komunikace mezi dětmi, děti - dospělí (hraní rolí, vyprávění, samostatná práce)	TU
Prvouka	Zdravý životní styl (projekt, beseda, hraní rolí)	TU

2. třída

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Prvouka	Zásady vzájemné komunikace, pravidla chování, šikana (prožitková aktivita, činnostní učení, komunitní kruh)	TU
Prvouka	Bezpečí při cestě do a ze školy (beseda s policisty, Hasík)	TU
Prvouka	Zdravý životní styl (projekt, beseda, hraní rolí, skupinová práce)	TU

3. třída

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Prvouka	Bezpečnost při cestě do a ze školy (dopravní hřiště, vycházka do okolí školy)	TU
Prvouka Český jazyk	Vzájemná komunikace mezi žáky, šikana, žáci - dospělí (beseda, komun. kruh, hraní rolí, prožitková aktivita)	TU
Prvouka	Zdravý životní styl, výživa (projekt, beseda, skupinová práce, hraní rolí)	TU
Český jazyk	Vyrovňávání se s neúspěchem (vypravování, dramatizace, hra)	TU

4. třída

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Učitel
Český jazyk	Zásady vzájemné komunikace (rozhovor, tel. a písemné vzkazy, práce ve dvojici, skupině, prožitková aktivita)	TU
Přírodověda	Prevence závislosti na návykových látkách (hraní rolí, zjišťování informací, předávání informací)	TU
TV	Bezpečná jízda na kole (návštěva dopravního hřiště, testové otázky, beseda s policistou)	TU
Přírodověda	Zásady první pomoci, chování v krizových situacích, důležitá telefonní čísla (cvičení v přírodě, rozhovor, hraní rolí, naučné filmy)	TU
Vlastivěda	Prevence rasismu (rozhovor, prožitková aktivita, psaní dopisu)	TU

5. třída

Preventivní aktivita a její zaměření, způsob jejího vedení (např. předávání informací, prožitková aktivita,...)	Realizátor
Prevence závislosti proti návykovým látkám (beseda, hraní rolí)	TU
Prevence rasismu (beseda, rozhovor)	TU
Prevence nedrogových závislostí - mobily, počítače (rozhovor)	TU
Zdravý životní styl, nebezpečí zneužívání (prožitková aktivita, rozhovor)	TU

2. 2. Specifická prevence pro žáky ve výuce, reagující na individuální situaci ve třídě

Patří sem aktivity, které nejsou součástí učebního plánu a reagují na zvláštní situaci ve třídním kolektivu, která byla zaregistrována na základě šetření ke zjištění situace ve škole, provedeného před zpracováním PP.

SPJ který bude řešen:	<i>problémoví žáci ve třídě, špatná pracovní morálka, negativní vzory v kolektivu, kouření, agresivní chování, záškoláctví</i>
Jak může být situace zjištěna -	<i>špatné chování a zhoršený prospěch žáků</i>
Kdo bude situaci řešit - jméno učitele nebo externího odborníka, organizace:	<i>Třídní učitelky ve spolupráci s pracovníky školního poradenského pracoviště</i>
Kdy bude situace řešena:	<i>celý školní rok</i>
S použitím jakých metod bude intervence vedena:	<i>domluva, kázeňská opatření, jednání s rodiči, spolupráce s odborníky ze Střediska výchovné péče, spolupráce s OSPOD</i>
Způsob ověření efektivity intervence:	<i>zlepšení situace ve třídě</i>

2. 3. Jednorázové aktivity pro žáky - dle epidemické situace

Název aktivity, akce	Datum	Realizátor
Bezpečné chování na cestě domů (beseda)	září	TU
Pěšky do školy	září	ŠD
Osobní bezpečí (beseda)	říjen	TU
Sociální sítě a kyberšikana (beseda)	listopad	TU
Dopravní výchova - chodec, cyklista (výcvik)	září květen	Dětské dopravní hřiště
Mikulášský průvod s nadílkou	prosinec	TU
Adventní chvíle ve vestibulu	prosinec	TU
Dle nabídky (beseda)	leden - červen	Policie ČR
Masopust	únor	ŠD
Noc s Andersenem	březen	TU
Školní sportovní olympiáda	květen	ZŠ
Den dětí	červen	ZŠ
Školní výlety	červen	ZŠ
Nebezpečí užívání alkoholu a drog (beseda)	březen - červen	TU
Třídnické hodiny	září - červen	TU
Respektování ostatních a jejich názorů	dle dohody	
Soutěže - recitační, čtenářská, sportovní, výtvarná	celoročně	ZŠ

2. 4. Volnočasové aktivity pro žáky - dle epidemické situace

Název aktivity, akce, kroužku	Datum nebo frekvence konání	Vedoucí programu
Výtvarný kroužek	1 x týdně	V. Jakoubková
Vaření	1 x týdně	M. Vrtělová
Dramatický kroužek	1 x týdně	K. Vovsová
Kroužek hry na kytaru	2 x týdně	P. Keglerová
Parkur	1 x týdně	M. Nekysová
Cvičení s Dášou	1 x týdně	Dagmar Hříbalová
Šití	1 x týdně	K. Laštůvková
Věda nás baví	1 x týdně	
Zumba	1 x týdně	H. Hrochová

IV. OSTATNÍ AKCE V OBLASTI PREVENCE SPJ

- průběžně doplňovat učitelskou knihovnu (knihy případně videopořady z oblasti SPJ)
- předávání informací učitelům ve sborovně (informace vnitřního charakteru, vnitřní postupy školy a mechanismy spolupráce zainteresovaných osob, změny apod.)
- vzájemné předávání informací (mezi učiteli) nutných k prevenci rizikového chování žáků

V. SPOLUPRÁCE S OKOLÍM ŠKOLY

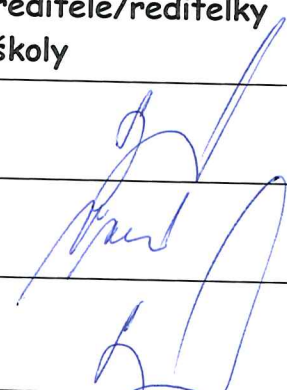
Organizace	Jméno odborníka	Kontakt (adresa, telefon, e-mail)
PPP	PeaDr. Eva Suchá	Částkova 78, 326 00Plzeň, 377 468 521 eva.sucha@pepor-plzen.cz
PPP	PhDr. Hana Sklenářová	Částkova 78, 326 00Plzeň, 377 468 116 hana.sklenarova@pepor-plzen.cz
PPP	Mgr. Martina Vlčková	Částkova 78, 326 00Plzeň, 733 745 841 martina.vlckova@pepor-plzen.cz
Středisko výchovné péče	Mgr. Konstantin Wiesner	Karlovarská 459/67, 323 00 Plzeň 1 774 715 264, 774 734 254 kwiesner@dduplzen.cz
Policie ČR	Obvodní oddělení Plzeň 2	Nepomucká 43, 326 00 Plzeň 974 325 721 mrpp.oop.plzen2.podatelna@pcr.cz
Městská policie	Bc. Andrea Vlčková, DiS.	Polední 6, 312 00 Plzeň, tel: 378 036 931 e-mail: vlckovaa@plzen.eu

VI. EVIDENCE A EFEKTIVITA

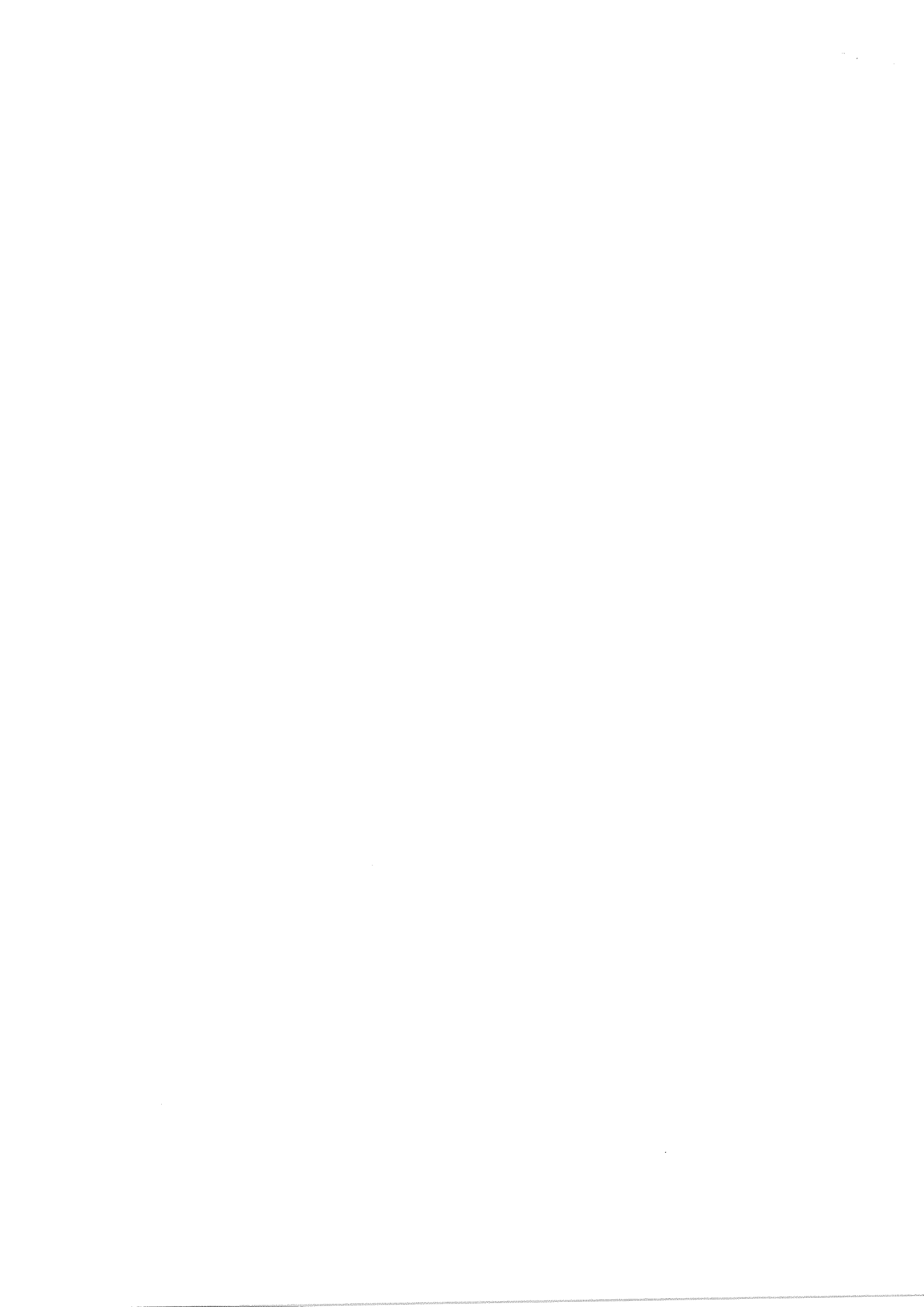
ŠMP shromažďuje veškeré informace a zpětné vazby v průběhu PP v daném období, eviduje výskyt rizikových forem chování u jednotlivých žáků tříd.

Dokumentace obsahuje i záznamy o rozhovorech se žáky, rodiči.

VII. ZÁVĚREČNÉ INFORMACE

	Datum	Podpis ředitele/ředitelky školy
Seznámení ředitele školy s MPP	září 2021	
Projednán v ŠPP	září 2021	
Seznámení pedagogického sboru školy	září 2021	

Základní škola s mateřskou školou
Plzeň - Božkov,
Vřesinská 17,
příspěvková organizace

Krizový plán

Krizový plán obsahuje postupy, které řeší některé krizové situace, které mohou ve škole nastat. Tyto postupy jsou závazné pro všechny pracovníky školy.

Šikana

- rozhovor s oznamovateli šikany a s obětí
- nalezení vhodných svědků
- individuální rozhovor se svědky, nikoli konfrontační
- zajistit ochranu dětem
- rozhovor s agresory
- domluva pedagogů na spolupráci a postupu, pomoc a podpora oběti

Kyberšikana

- rozhovor s oznamovateli šikany a s obětí
- nalezení vhodných svědků
- individuální rozhovor se svědky, nikoli konfrontační
- rozhovor s agresory
- domluva pedagogů na spolupráci a postupu, pomoc a podpora oběti

Ubližování

- izolovat agresora a oběť
- poskytnout první pomoc (je-li třeba)
- volat lékaře (je-li třeba)
- informovat rodiče
- zapsat záznam o úrazu (je-li třeba)

Krádeže

- přijmout informace od poškozeného
- oznámení na policii
- informovat rodiče

Vandalismus

- ve školním řádu uvést, že každý je odpovědný za škody, které svým jednáním způsobil, a proto na něm bude škola požadovat náhradu, jestliže škodu způsobil úmyslně nebo z nedbalosti
- informovat rodiče

Návykové látky

- zahrnují alkohol, tabák, omamné látky
- školní řád zakazuje užívání ve škole i nošení těchto látek do školy
- konzumace není protiprávní, je ale považována za nebezpečnou, proto má dítě právo na pomoc orgánů sociálně-právní ochrany dětí
- **navádění k užívání a prodej** dětem mladším 18 let je přestupek nebo trestný čin

Tabák

- odebrat tabákový výrobek
- informovat rodiče
- v případě opakovaného užívání škola informuje orgán sociálně-právní ochrany dětí

Alkohol

- odebrat alkohol
- jestliže je alkoholem ohroženo zdraví žáka, přivolat lékařskou pomoc
- informovat vedení školy
- informovat rodiče
- v případě opakovaného užívání škola informuje orgán sociálně-právní ochrany dětí

Omamné a psychotropní látky

- postup obdobný jako při zneužívání alkoholu
- sepsání záznamu s vyjádřením žáka (datum, místo, zdroj). Zápisu a rozhovoru se žákem se zúčastní vedení školy, metodik prevence a zákonný zástupce
- v případě podezření na **distribuci OPL** nahlásí vedení školy tuto skutečnost policii
- **nález OPL** ve škole oznámí vedení školy policii
- při podezření na **držení OPL** učitel neprovádí sám prohlídku žáka, ale ihned informuje policii a rodiče, do příjezdu policie žáka izoluje a dozírá na něho

Zneužívání

- postup podobný jako při týrání - viz níže

Syndrom CAN

Signály týrání:

- stísněnost, nezáměr o dění kolem.
- zvýšenou opatrnost v kontaktu s dospělými
- úzkost a vyděšené reakce v přítomnosti konkrétních osob nebo v situaci, kdy je dítě s dospělým samo.
- vyhýbá se školním a mimoškolním aktivitám a dává rádo najevo lhostejnost, výroky typu „mně je to jedno“. Nebo naopak projevuje agresi na sebemenší podněty, napadá a šikanuje vrstevníky.
- nesoustředěnost ve škole, problémy s prospěchem,
- záškoláctví nebo otálení s odchodem domů.
- voláním o pomoc bývá také odmítání jídla, sebepoškozování
- útěky z domova.

Způsob zjištění zneužívání nebo týrání dítěte:

- přímé přiznání dítěte, které je zneužíváno nebo týráno
- oznámení jinou osobou
- změnou a znaky v chování dítěte
- zpozorováním zranění u dítěte

Postup při podezření na týrání dítěte:

1. Předem naplánovat, kdy a kde si učitel s dítětem popovídá.
2. Předem si rozmyslet, které otázky bude učitel klást.
3. Předem si rozmyslet, co uděláte po pohovoru s dítětem, takže to můžete dítěti také při setkání již sdělit.
4. Naslouchejte: dítě potřebuje, abyste mu pozorně naslouchali. Všechno, co řekne, berte vážně.
5. Klad'te minimum otázek a nikdy dítě při odpovědích neinspirujte. Zavádějící otázky mohou vést k tomu, že pozdější svědectví u soudu bude zkreslené.
6. Reagujte klidně: jestliže dáte najevo silné emoce, můžete dítě vystrašit a vyvolat v něm pocit viny.
7. Ujist'ujte dítě o jeho nevině: že je nikdo nebude obviňovat, že to, co se stalo, je jeho vina.
8. Pokuste se problém společně s dítětem formulovat, jestliže si nejste jistí, co se dítě snaží sdělit.

9. Používejte při rozhovoru stejné výrazy, které běžně dítě používá (například části těla) - jestliže dítě ucítí, že váháte použít určité výrazy, může také váhat, nebo odmítne hovořit úplně.

10. Jakmile ukončíte rozhovor s dítětem, запиšte všechno, co jste slyšeli. Je důležité zaznamenat nejen to, co dítě říkalo, ale také, jak se při tom chovalo a jak se vyjadřovalo. Je vhodné mluvit s dítětem v přítomnosti jiného učitele, takže záznam z rozhovoru bude autentický a objektivní.

11. Snažte se dítě přesvědčit, že je správné celou věc oznámit. Vysvětlete dítěti, jaký bude další postup.

Pokud máme podezření, že je dítě týráno, je potřeba se obrátit na Policii ČR. Konzultovat problém s oddělením sociálně-právní ochrany dětí, lékařem. Nekontaktujeme na prvním místě rodiče. Všechny postupy řešení jsou individuální, v jednotlivých případech postupujeme podle momentální situace a závažnosti případu, vždy ale se souladem s Metodickým doporučením MŠMT.

Místní škola s mateřskou školou
Plzeň - Božkov,
Vřecinská 17,
příspěvková organizace

Školní program proti šikaně

Šikana je jev, který doprovází společnou výchovně vzdělávací činnost. Může se vyskytnout i na naší škole. Proto se snažíme vytvářet prostředí důvěry, které výskyt šikany minimalizuje. Užíváme takové výchovné metody a přístupy, které vedou k včasnému objevení všech podob rozvíjející se šikany.

1. Předávání informací

Dobrá komunikace jednotlivých pracovníků ZŠ, ŠD a vedení školy umožňuje pružně reagovat v krizových situacích.

Předávání informací

- a) pravidelně - na poradách (4xročně)
- b) průběžně - kdokoli z pracovníků ZŠ zaznamená jakékoli příznaky nezdravých vztahů a nevhodného chování mezi žáky, ihned to sdělí třídnímu učiteli (dále TU), výchovné poradkyni nebo vedení ZŠ

2. Užší realizační tým

Metodik primární prevence, výchovná poradkyně, třídní učitelé, ředitelka ZŠ, vychovatelka školní družiny (dle potřeby).

Vytipování rizikových míst - WC, chodba u tělocvičny, altán na školním hřišti.

Dohledy jsou konány aktivně, zvýšená pozornost je věnována rizikovým místům.

3. Zmapování situace

Pravidelný výběr schránky důvěry. Vycházíme ze zkušeností TU.

V případě potřeby využít anonymních dotazníků pro žáky. Tyto dotazníky vyhodnotí TU. S výsledky šetření budou seznámeni pedagogičtí pracovníci ZŠ a žáci a rodiče, jichž by se zjištění týkala.

4. Postup při řešení šikany

ZŠ má vytvořen Krizový plán pro řešení šikany. Tento plán je pro všechny pracovníky ZŠ závazný. Šetření šikany vždy provádí TU ve spolupráci s užším realizačním týmem.

5. Prevence v třídnických hodinách

TU sledují vztahy ve třídě, podílí se na rozvoji pozitivních vztahů mezi žáky a na zlepšení třídního klimatu. Žáci jsou poučeni o tom, co je a co není šikana, na koho se mají obrátit, mají-li na šikanu podezření (TU, metodik prevence, VP, vedení ZŠ, dozory).

6. Prevence ve výuce

Téma prevence šikanování je zapracováno do jednotlivých předmětů (prvouka, přírodověda, tělesná výchova). Učitelé se soustředí na rozvíjení pozitivních vztahů mezi žáky, pracují s pravidly třídy a dynamikou třídního kolektivu, spoluvytvářejí bezpečné prostředí školy.

7. Prevence mimo vyučování

ZŠ provádí prevenci o přestávkách a při všech činnostech organizovaných školou (exkurze, výlety, vycházky, kroužky, školní družina).

Žáci i rodiče mají možnost využívat schránku důvěry (chodba v 1. patře), konzultace u TU, ŠMP, VP.

8. Ochranný režim

Školní řád stanoví pravidla chování ve škole, zakazuje násilí žáků vůči spolužákům a stanoví způsob potrestání.

Účinné dozory - hlavně rizikových míst.

Poučení žáků v dané oblasti třídními učiteli a učiteli ve vhodných předmětech.

9. Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou průběžně seznamováni s aktivitami ZŠ.

Spolupráce se zástupci rodičů ve Školské radě.

Pravidelné schůzky s rodiči a možnost kontaktovat kohokoli z pedagogických pracovníků ve škole

KRIZOVÝ PLÁN aneb CO DĚLAT KDYŽ ODHALÍME ŠIKANU

NIKDY NEJEDNAT NA VLASTNÍ PĚST!!!

- a) Konfrontovat své pozorování s dalšími kolegy.
- b) Co nejdříve oznámit své podezření vedení školy, výchovnému poradci a konzultovat další postup.
- c) Rozhovor s informátory a oběťmi.
- d) Vytipovat vhodné svědky, individuální, případně konfrontační rozhovor s nimi, informace zapisovat a porovnávat.
- e) Ochrana oběti.
- f) Individuální nebo konfrontační rozhovor s agresory.
- g) Výchovná komise.
- h) Spojit se s rodiči oběti.
- i) Rozhovor s rodiči agresorů.
- j) Práce se třídou.

Krizový scénář I

Škola sama svými silami zvládne řešit případ vzniklé šikany. Jedná se o její počáteční stádia:

1. stupeň (zrod ostrakismu) - mírné, převážně psychické formy násilí, okrajový člen skupiny se necítí dobře, je neoblíben a neuznáván. Ostatní se s ním nebaví, pomlouvají ho, spřádají proti němu intriky

2. stupeň (drobná fyzická agrese a přitvrzování manipulace) - „zábava“ na úkor jiného, násilí jako uspokojování potřeb agresora (pro obveselení sebe a svých obdivovatelů)

1. Kompetence

Šikanu řeší metodička primární prevence (dále MPP) a výchovná poradkyně (dále VP)

Podezření na šikanu lze oznámit ústně, telefonicky, písemně (i anonymně prostřednictvím schránky důvěry - denně se kontroluje), e-mailem.

MPP o tomto oznámení učiní zápis, uvědomí vedení ZŠ. Dále rozhodne, které osoby přizve k vyšetřování (1-2 osoby). V nepřítomnosti MPP začne věc šetřit třídní učitel (dále TU) ve spolupráci s VP. Vždy provedou zápis.

Před samotným vyšetřováním se domluví postup, vyšetřuje se ve sborovně nebo v jiné místnosti, kam nemají volný přístup ostatní žáci. Šetření se provádí bezodkladně.

2. Rozhovor s informátory a obětí

Cílem je získat co nejvíce pravdivých informací od osob, které o šikaně samy referují.

Taktně a v soukromí pohovořit s obětí a podpořit ji.

3. Nalezení vhodných svědků

Dle získaných informací vytipovat vhodné svědky události, vést s nimi pohovor (vypovídají jen o tom, co sami viděli a slyšeli, nic z doslechu od třetí osoby, nebo domněnky).

Pro ucelení informací lze **svědky** i vzájemně konfrontovat. Je nezbytná ochrana svědků a zápis jejich výpovědí.

4. Ochrana oběti

VP nebo TU informují rodiče a domluví s nimi způsob ochrany oběti po dobu nezbytnou k šetření (spolupráce kamaráda, zvýšený dohled, odchod domů, pomoc odborníka).

5. Rozhovor s agresory

Pečlivě prošetřit (co, kdo, kdy, kde, jak, proč). Lze provést i konfrontaci **agresorů**, zapsat, podpisy.

6. Uzavření případu

Projednat, jak bude kdo seznámen s výsledky šetření (každý zvlášť).

- rodiče oběti a oběť
- rodiče agresora a agresor
- žáci (třída)
- pedagogický sbor

Poznámka: Pečlivě zapsat výpovědi a opatřit je podpisy zúčastněných osob. Pozor na zákon o ochraně osobních údajů!

Krizový scénář II

Je určen pro pokročilou (3. - 5. stádium) a nestandardní šikanu (výbuch násilí). Škola v tomto případě potřebuje pomoc zvenčí (PČR, sociální odbor MÚ, lékaři).

3. stupeň (klíčový moment - vytvoření jádra) - utvoří se skupina agresorů, začnou spolupracovat a systematicky šikanují oběť
4. stupeň (většina přijímá normy agresorů) - jejich normy se stanou „zákonem“ pro ostatní, jde o vážné onemocnění celé skupiny, aktivní účast na týrání oběti
5. stupeň (totalita neboli dokonalá šikana) - tzv. stadium vykořisťování, rozdělení skupiny na „otrokáře“ a „otroky“

1. Překonání šoku

Při náhlém brutálním výbuchu šikany nepanikařit, hlasitě volat o pomoc, povolat na pomoc nejbližšího dospělého, použít mobil, poslat pro pomoc nezúčastněného žáka. Zároveň se pokusit odvést pozornost (zapískáním, bouchnutím do stolu, tabule, dveřmi).

2. Ochrana oběti

Ihned zaštitit oběť, odvést ji na bezpečné místo, (později do sborovny, do kanceláře školy nebo do ředitelny), dospělá osoba jí poskytne ochranu a případnou pomoc.

VP nebo TU informuje rodiče a domluví s nimi další postup.

3. Izolace agresora (agresorů)

Jakkoli zabránit domluvě agresorů a jejich ovlivňování ostatních žáků (ihned je svěřit další dospělé osobě - učiteli, uklízečce, vychovatelce ŠD). Třídě také zajistit dohled - zadat práci - anonymní písemná výpověď o události - nerozebírat situaci, mlčet.

4. Strategie a vlastní vyšetřování

Šikanu ihned ohlásit VP a ředitelce ZŠ - ta učiní oznámení PČR. VP provádí vyšetřování (viz Krizový plán I).

Domluvit postup vyšetřování ve škole - kdo a jak se ho zúčastní.

Spolupracovat s PČR a řídit se jejich pokyny. (PČR může, ale nemusí přijmout závěry vyšetřování školy, může, ale nemusí škole poskytnout výsledky svého šetření.)

5. Uzavření případu

Předem projednat, kdo a jak bude informován o výsledku šetření, jaké budou postihy, jak se dále bude pracovat se třídou (pomoc odborného pracoviště - PPP). Přijmout následná opatření k prevenci (ve spolupráci s odborníky).

Poznámka: Vše pečlivě zapsat, připojit podpisy všech zúčastněných osob (min 2-3). Připojit i podpisy nezletilých žáků jako souhlas se zněním zápisu. Pozor na zákon o ochraně osobních údajů (ve správním řízení nahradit jména čísly).

